

LINKÖPINGS TINGSRÄTT
Målenhet 2

DOM
2012-09-14
meddelad i
Linköping

Mål nr B 633-10

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Åklagare

Kammaråklagare Henrik Rasmusson
Åklagarmyndigheten
Internationella åklagarkammaren i Stockholm

Tilltalad

NN, 87-

Motala

Offentlig försvarare:

Advokat Thomas Wasteson
Kihlstedts Advokatbyrå HB
Box 350
581 03 Linköping

DOMSLUT

Begångna brott

Medhjälp till brott mot upphovsrättslagen

Lagrum

46, 53 och 57 §§ lagen (1960:729) om
upphovsrätt till litterära och konstnärliga
verk samt 23 kap 4 § brottsbalken

Påföljd m.m.

1. Villkorlig dom
2. Dagsböter 60 å 100 kr

Förverkande och beslag

1. I beslag tagen dator förklaras förverkad. Beslaget ska bestå
(Polismyndigheten i Östergötlands län; beslagsliggare 2010-0500-BG513 p 1).
2. I beslag tagen extern hårddisk förklaras förverkad. Beslaget ska bestå
(Polismyndigheten i Östergötlands län; beslagsliggare 2010-0500-BG513 p 3).

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om
brottsofferfond.

Ersättning

Thomas Wasteson tillerkänns ersättning av allmänna medel med 47 960 kr. Av beloppet avser 35 848 kr arbete, 2 460 kr tidspillan, 60 kr utlägg och 9 592 kr mervärdesskatt. Av denna kostnad ska NN till staten återbetala 9 592 kr.

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har framställt yrkanden och åberopat bevisning enligt bilaga 1 med det tillägget att vittnet Magnus Mårtensson även hörts angående den bevissäkring som skett på IFPI Svenska Gruppens initiativ i utredningen till styrkande av att de ljudupptagningar som omfattas av åtalet tillgängliggjorts för allmänheten via den fil-delningstjänst som använts vid gärningen.

DOMSKÄL*Skuld*

NN har förnekat gärningen och bestritt de särskilda yrkandena. NN har medgett att hon haft det aktuella programmet på sin dator. Programmet har hon tagit emot via en chatt och hon har saknat kännedom om möjligheten att genom programmet sprida upphovsrättsligt material.

Av utredningen har framkommit att NN, på sin persondator, haft programvaran Direct Connect (DC) installerad. Programmet innebar att hennes dator fick funktionen av en s.k. DC-hubb. Hubben kan i korthet beskrivas så att den möjliggör för andra datorer, s.k. klienter, att ansluta sig till hubben och på så sätt dela ut av klienten angivna filer från klientens egen dator direkt till andra på hubben anslutna klienter, dvs. användare. Dessa filer kan ha olika innehåll, men tekniken har blivit känd för att användas för spridning av upphovsrättsligt material. I de flesta fall ställer hubb-innehavaren inför en anslutning till hubben upp krav på att filer måste tillhandahållas i en viss omfattning för att klienten ska få ansluta sig. I förevarande fall ställde NN upp ett krav på att dela ut minst 3 GB.

NN, som förnekat att hon administrerat, underhållit och övervakat drif-
ten av hubben, har berättat att hon tog emot programmet via en chatt några månader
före maj år 2009 och att hon då fick instruktioner hur hon skulle göra för att instal-
lera programmet. Hon avsåg att använda programmet för att chatta med vänner via
den chattfunktion som ingår i DC-hubbens programvara. NN har i övrigt
uppgett i huvudsak följande om hennes roll i hubben och om hennes kunskaper om
hubben. När hon fick hubben via chattprogrammet var det förinställt att hon skulle
ha behörigheten ”ägare”. Hon saknade vid det tillfället kännedom om att hubben
kunde användas för att sprida upphovsrättsligt material. NN visste dock
att användarna kunde dela musik och foton med varandra. Hennes instruktioner var
att hålla hubben igång vilket hon såg till att göra, bl.a. kontrollerade hon att mode-
met hon betalade för var igång och att det stod ”start” på hubben. Även om hon har
haft rollen som ägare på hubben har hon aldrig använt sig av den behörigheten, t ex
genom att sparka ut användare på hubben som sprider pornografiskt material. Efter
att hon i tidningar och på internet läst om att hubb-tekniken kunde vara olaglig
stängde hon direkt ner hubben.

Det kännetecknande för Direct Connect-tekniken är att inte någon av de filer som
delas ut behöver vara placerade på den dator där hubben är installerad. Hubben har
till funktion att förmedla kontakt mellan datorer där själva överföringen eller ned-
laddningen av filer görs direkt mellan två klienter, dvs. inte via hubben. En klient
som är ansluten till hubben kan t ex skicka en förfrågan till hubben om det hos nå-
gon annan klient finns en viss specifik musikfil. Hubben vidarebefordrar per auto-
matik denna förfrågan ut till anslutna klientdatorer som på samma sätt automatiskt
svarar om den eftersökta musikfilen finns med bland de utlagda och därmed till-
gänglig fil på dessa datorer. Svaret går till hubben som i sin tur vidareänder svaret
till frågeställaren. I svaret, vilket förmedlas av hubben, medföljer filinnehavarens
IP-nummer som en klickbar länk. Genom att klicka på IP-numret påbörjas nedladd-
ningen av den efterfrågade filen direkt från den klient som tillhandahållit svaret. I
detta led är hubben alltså inte involverad.

Åklagaren har gjort gällande att fildelningen i förevarande fall skett i aktivt läge. Detta innebär att när användaren gör filsökningen genom hubben kommer svaren på vilka som har filen i fråga direkt från dessa användare. Detta kan jämföras med sökningen som sker vid passivt läge, då svaren kommer via hubben. Filöverföringen sker dock i både aktivt och passivt läge direkt mellan användarna, utan inblandning av hubben.

Tingsrättens bedömning

En första fråga är om det har begåtts upphovsrättsintrång genom att de aktuella musikfilerna olovligen har tillgängliggjorts genom överföring till allmänheten på det sätt åklagaren har påstått. Den aktuella hubben har varit öppen, dvs. hubben var öppet sökbar i hubblistor på internet. I princip kunde vem som helst ansluta sig som användare, förutsatt att personen delade med sig av filer om en viss storlek. Hubben kunde vidare ha, och hade också enligt dess statistik, ett stort antal användare. Det var alltså inte fråga om en helt sluten eller liten krets. Användarna på den aktuella hubben tillhör med andra ord allmänheten på det sätt som avses i 2 § tredje stycket 1 upphovsrättslagen (1960:729; URL). Ett tillgängliggörande genom överföring anses föreligga redan i och med att allmänheten har möjlighet att ta del av verken när de önskar, oavsett vilken nedladdning som faktiskt sker (se prop. 2004/05:110 s 70 och s 379). Av utredningen i målet är det klarlagt att 26 200 ljudupptagningar med skydd enligt 46 § URL har, på det sätt som beskrivits ovan i domen, olovligen tillgängliggjorts för allmänheten av fem användare av hubben den 10 - 11 juli 2009. Tingsrätten finner att det främst genom Magnus Mårtenssons vittnesmål är utrett att IFPI Svenska Gruppens medlemmar är upphovsrättsinnehavare och därmed målsägande.

Vad därefter gäller frågan om NNs medverkan anser tingsrätten att hon haft en central och väsentlig roll i den fildelning som skett genom hubben då hon,

genom agerande i enlighet med vad åklagaren påstått, möjliggjort för andra personer att åstadkomma ett olovligt tillgängliggörande av de aktuella musikfilerna. Ingela NN har därmed underlättat ”huvudbrottet” på ett sådant sätt som måste sägas innebära ett främjande genom råd eller dåd, dvs. medhjälp.

För att någon ska dömas för brott mot upphovsrättslagen krävs att gärningen har begåtts uppsåtligen eller av grov oaktsamhet. Ansvar för medhjälp förutsätter att både huvudbrottet och främjandegärningen täcks av det subjektiva rekvisitet. För att Ingela NN ska anses ha haft uppsåt att medverka till huvudbrottet krävs inte att hon känt till i detalj hur många och vilka filer som gjorts tillgängliga. Det är tillräckligt att hon känt till de omständigheter som utgör rekvisiten för upphovsrättsintrång, dvs. att användarna av hubben olovligen tillgängliggjorde upphovsrättsligt skyddat material vid den aktuella tiden. NN har uppgett att hon endast sett till att hålla hubben igång. Tingsrätten noterar dock, utifrån undersökningen som gjorts av den i beslag tagna externa hårddisken, att NN själv varit aktiv som olovlig fildelare. Utredningen i övrigt, t ex utdrag ur chattloggar, talar även med styrka för att NN varit medveten om hubbens funktion och att hon genom sitt agerande underlättade upphovsrättsintrång. NN ska därför dömas för medhjälp till brott mot upphovsrättslagen.

Påföljd

Vid påföljdsvalet konstaterar tingsrätten inledningsvis att antalet nedladdade filer, 26 200, medför att påföljden inte kan stanna vid ett bötesstraff. Vidare gör tingsrätten den bedömningen att brottet inte har ett sådant straffvärde att det i sig talar för fängelse som påföljd. Det rör sig heller inte om ett brott av sådan art att detta skulle vara skäl att döma till fängelse. Då NN inte förekommer i belastningsregistret och då det i övrigt saknas särskild anledning att befara att hon kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet anser tingsrätten att påföljden bör bestämmas till villkorlig dom, som bör förenas med ett bötesstraff.

Förverkande

NN har bestritt de särskilda yrkandena. Hon har gjort gällande att den externa hårddisken innehåller en mängd privata foton av stort personligt värde för henne.

De material som beslagtagits har använts som hjälpmedel vid brott mot upphovsrättslagen. På datorn har själva hubb-programmet varit installerat och den externa hårddisken har efter analys visats innehålla en inte obetydlig mängd upphovsrättsligt material. Tingsrätten anser därför att datorn och hårddisken ska förverkas.

Övrigt

Eftersom NN döms för brott för vilket fängelse ingår i straffskalan ska hon betala lagstadgad avgift till brottsofferfonden.

Advokat Wasteson tillerkänns ersättning av allmänna medel. NNs ekonomiska förhållanden är sådana att hon ska återbetala del av kostnaden för försvaret till staten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 400)

Överklagande ställs till Göta hovrätt och ges in till tingsrätten senast den 5 oktober 2012.

På tingsrättens vägnar

Jenny Brandin